

KEKI
KENNISCENTRUM
KINDERRECHTEN

2023

Handleiding

Waar vind ik actuele regelgeving over kinderrechten?

Ben je op zoek naar actuele regelgeving over kinderrechten?

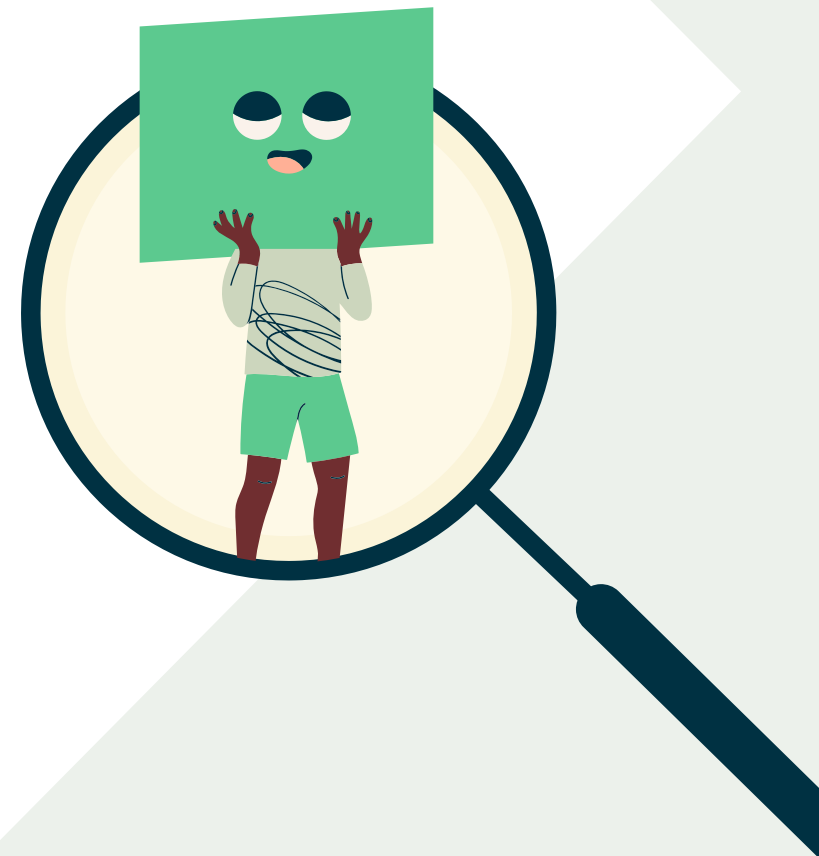
Werk je rond een kinderrechtelijk thema en wil je graag het juridische kader kennen?

Of zit je met een vraag over kinderrechten, maar weet je niet waar je moet beginnen?

Deze handleiding helpt je op weg en focust op de plaats waar je rechtsbronnen over kinderrechten kan terugvinden. We sommen verschillende rechtsbronnen op, gaan in op de juridische betekenis en welke gevolgen ze hebben voor een individu.

Enkele voorbeelden van situaties waarin deze handleiding jou op weg kan helpen.

- Je doet onderzoek over een onderwerp dat gelinkt kan worden aan kinderrechten. Je wilt graag weten welke recente beleidsinitiatieven en wetswijzigingen relevant zijn voor jouw onderwerp.
- Je bent jurist bij de overheid in een beleidsdomein dat impact heeft op het leven van kinderen. Je zoekt een overzicht van belangrijke bronnen rond kinderrechten om de beleidsinitiatieven in jouw beleidsdomein te kunnen staven.

WEGWIJZER: INTERESSANTE ORGANISATIES

OP ZOEK NAAR INDIVIDUEEL JURIDISCH ADVIES OF INFORMATIE OVER RECHTEN IN EEN SPECIFIEKE CONTEXT?

KeKi biedt algemene informatie over kinderrechten. Voor meer specifieke ondersteuning, wijzen we je graag de weg naar andere organisaties.

'TZITEMZO

www.tzitemzo.be

Bij tZitemzo kan je terecht met al je vragen over kinderrechten en over het Belgische Jeugdrecht. Ze beantwoorden concrete individuele vragen over rechten van kinderen en jongeren. Ook kunnen kinderen en jongeren er terecht als ze hulp nodig hebben bij het uitoefenen van hun rechten bv. bij het uitschrijven van een brief naar de rechter.

SAM, STEUNPUNT MENS EN SAMENLEVING

www.samvzw.be en www.jeugdrecht.be

SAM is er voor iedereen die maatschappelijk kwetsbare mensen ondersteunt. Ze staan in om sociale professionals, hun organisaties en het beleid te versterken.

KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT

www.kinderrechten.be

Het Kinderrechtencommissariaat geeft kinderen en jongeren een stem. Ze detecteren signalen van kinderen, jongeren, ouders, professionals en andere mensen uit de omgeving van het kind. Ze bemiddelen, onderzoeken klachten en adviseren beleidsmakers. Altijd met het oog op de naleving en toepassing van kinderrechten in Vlaanderen.

COMMISSIE INZAKE LEERLINGENRECHTEN

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-en-administraties/organisatie-en-beheer/commissie-inzake-leerlingenrechten>

Zowel ouders als scholen kunnen terecht bij deze commissie. Ze behandelen onder andere klachten over de schending van het inschrijvingsrecht van kinderen en adviesvragen over ondervertegenwoordigde groepen.

WEGWIJZER: INTERESSANTE ORGANISATIES

OP ZOEK NAAR INDIVIDUEEL JURIDISCH ADVIES OF INFORMATIE OVER RECHTEN IN EEN SPECIFIEKE CONTEXT?

KeKi biedt algemene informatie over kinderrechten. Voor meer specifieke ondersteuning, wijzen we je graag de weg naar andere organisaties.

HELDER RECHT

www.helderrecht.be

Helder Recht biedt online juridische informatie aan in klare taal. Ze richten zich voornamelijk op hulpverleners die werken in verschillende sectoren.

ADVOCAAT

www.advocaat.be

Een advocaat helpt en adviseert waar mogelijk met juridische kennis en expertise. Op advocaat.be vind je naast meer informatie over advocaten ook een overzicht van advocaten.

JUSTITIEHUIS

<https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/justitie/justitiehuisen#justitiehuisen-locaties>

De opdracht van de Justitiehuisen worden ingedeeld in vier categorieën: strafrechtelijke opdrachten, burgerrechtelijke opdrachten, slachtofferonthaal en eerstelijnswerking. Enkele concrete zaken:

- het onthaal, het informeren, het bijstaan en doorverwijzen van slachtoffers van strafbare feiten in het kader van een gerechtelijke procedure;
- het informeren en voorkomend doorverwijzen van burgers die betrokken zijn in een conflict of geconfronteerd worden met een gerechtelijke procedure;

UNIA

www.unia.be

Iedereen die zich binnen België gediscrimineerd voelt of getuige is van discriminatie, kan bij Unia aankloppen. Ze informeren over je rechten en zoeken samen naar een oplossing.

WEGWIJZER: INTERESSANTE ORGANISATIES
OP ZOEK NAAR INDIVIDUEEL JURIDISCH
ADVIES OF INFORMATIE OVER RECHTEN
IN EEN SPECIFIEKE CONTEXT?

KeKi biedt algemene informatie over kinderrechten. Voor meer specifieke ondersteuning, wijzen we je graag de weg naar andere organisaties.

JEUGDADVOCAAT

www.jeugdadvocaat.be

Een website van de Unie van Jeugdadvocaten. Zij geven onder andere juridisch advies en bijstand aan kinderen en jongeren.

JURIDISCHE HELPDESK AGENTSCHAP
INTEGRATIE EN INBURGERING

<https://www.agii.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/juridisch-advies/juridische-helpdesk-agentschap-integratie-en-inburgering>

Dienst vreemdelingenrecht en internationaal familierecht van AgII ondersteunt het werkveld in Vlaanderen en Brussel om de rechtspositie van vreemdelingen te erkennen en toe te passen door onder andere helpdeskadvies te verlenen.

MYRIA

www.myria.be

Myria waakt over de grondrechten van vreemdelingen. Ze geven informatie en juridisch advies.

Hoe is deze handleiding opgebouwd?

- 8 Rechtsbronnen
- 9 Kenmerken van de rechtsbronnen
- 13 Wanneer is een rechtsregel een kinderrechtenregel?

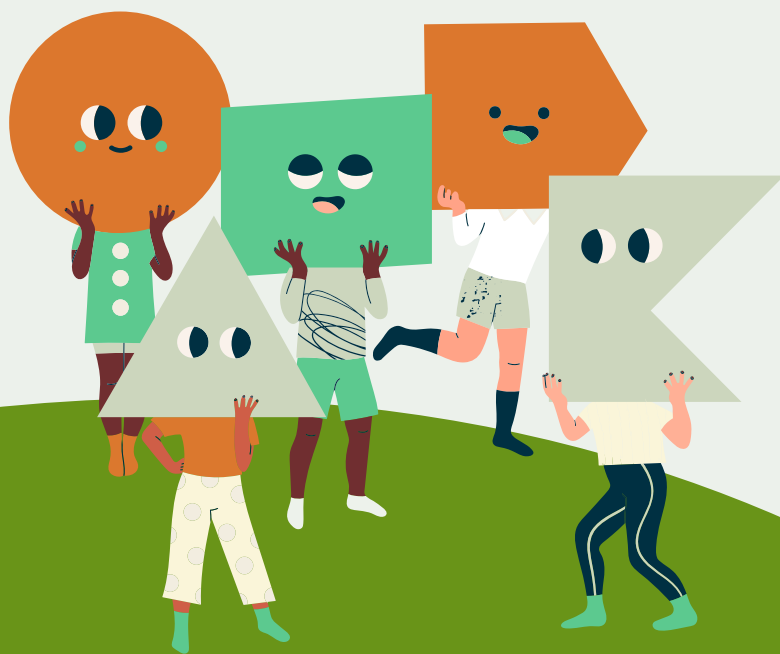
- 16 België
- 19 Internationaal en regionaal

- 24 Het Kinderrechtenverdrag
- 28 Kinderrechten in andere rechtsbronnen
- 31 Kijken vanuit een kinderrechtenperspectief

Kinderrechten, meer dan het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Er bestaat geen kinderrechtenwetboek. Dat maakt het moeilijker om de regelgeving over kinderrechten terug te vinden. In een wetboek worden namelijk de verschillende wetten samengenomen over een bepaald thema. Denk maar aan het burgerlijk wetboek dat de meeste rechtsregels over het burgerlijk recht omvat, zoals over huwelijk en scheiding.

Het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, ook wel Kinderrechtenverdrag genaamd, is de belangrijkste en meest gekende bron van kinderrechten. Rechtsbronnen kunnen verschillende vormen aannemen. Er zijn nog rechtsbronnen die kinderrechten bevatten, zoals de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie over kinderarbeid. Of in het Belgisch recht bijvoorbeeld artikel 22bis van de Grondwet.

“Elk kind heeft recht op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit.
Elk kind heeft het recht zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan; met die mening wordt rekening gehouden in overeenstemming met zijn leeftijd en zijn onderscheidingsvermogen.
Elk kind heeft recht op maatregelen en diensten die zijn ontwikkeling bevorderen. Het belang van het kind is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat.
De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen deze rechten van het kind.”

We wijzen je de weg naar rechtsbronnen die belangrijk zijn voor kinderrechten.

De basis in een notendop

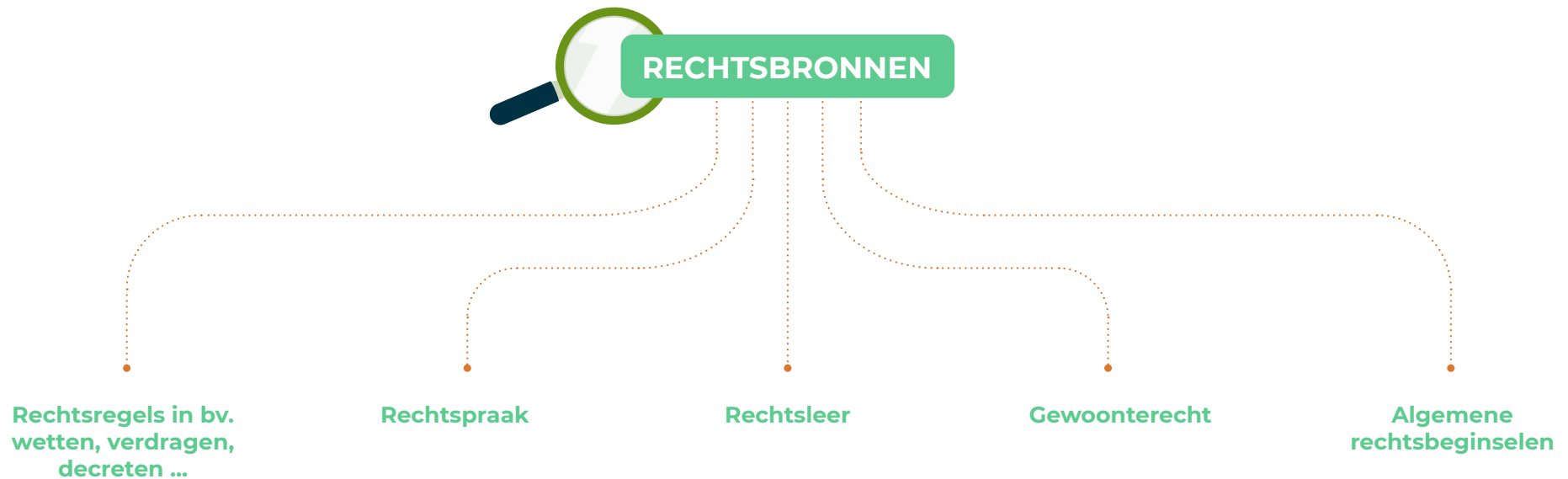
Ben je minder vertrouwd met de juridische concepten en structuren?

We geven theoretische achtergrond over de verschillende soorten rechtsbronnen en hun kenmerken.

Niet nodig? Je kan meteen naar [de vindplaats van de bronnen gaan](#).

Rechtsbronnen

De regelgeving vind je terug in rechtsbronnen, ook juridische bronnen genoemd. Er zijn verschillende soorten rechtsbronnen.

Ook documenten die geen rechtsbron zijn, zoals **beleidsdocumenten**, zijn belangrijk. Denk maar aan [het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan](#) (JKP). Hierin wordt het beleid ten aanzien van kinderen over de beleidsdomeinen heen verzameld. Beleidsdocumenten hebben niet dezelfde juridische gevolgen als rechtsbronnen. **Een overheid is bijvoorbeeld niet juridisch gebonden om de beleidsdocumenten uit te voeren**. Beleidsdocumenten hebben wel een bepaalde autoriteit, zoals een engagement om iets beter te doen. Bovendien worden de beleidsdocumenten verondersteld in overeenstemming te zijn met de rechtsregels.

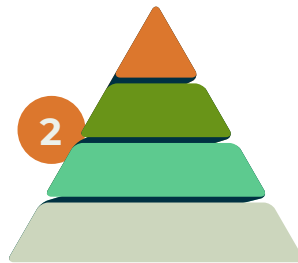
Kenmerken van de rechtsbronnen

Bij rechtsbronnen kan je een onderscheid maken tussen:

HET SOORT BRON

Een mensenrechtenverdrag, een wet, een decreet, rechtspraak, rechtsleer...

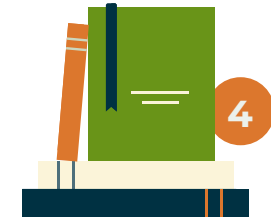
HET NIVEAU VAN DE BEVOEGDE AUTORITEIT VAN DE BRON

Lokaal (bv. gemeenten), Belgisch (bv. federaal, Vlaanderen...), regionaal (bv. Europese Unie), internationaal (bv. Verenigde Naties)

HET JURIDISCH GEVOLG VAN DE BRON

Rechtsbronnen kunnen bindend of niet bindend zijn.

DE INHOUD VAN DE BRON

De inhoud van rechtsbronnen kan sterk verschillen.

1. HET SOORT BRON

Er zijn heel veel soorten rechtsbronnen: verdragen, verklaringen, wetten, decreten, besluiten, ordonnanties, rechtspraak en zo verder. We lichten er enkele toe..

Het soort rechtsbron zegt iets over het niveau van de bevoegde autoriteit, het juridisch gevolg en de inhoud van de bron.

Zo wordt een **mensenrechtenverdrag** afgesloten op internationaal niveau tussen verschillende staten. Denk maar aan [het verdrag tegen discriminatie in het onderwijs](#), waarvan 109 staten lid zijn (België is geen lid). Of het [Haags kinderontvoeringsverdrag](#), waarvan 81 landen lid zijn (inclusief België). Een verdrag is juridisch bindend, maar algemeen van aard. Het bevat namelijk fundamentele en standaarden die in diverse contexten moeten worden toegepast.

Een **mensenrechtenverklaring**, is ook algemeen van aard, maar niet juridisch bindend. Denk maar aan de [Verenigde Naties Standaardminimumregels over de administratie van jeugdrecht \(Beijing Rules\)](#). De minimumregels zijn niet juridisch bindend, maar dragen wel bij aan het begrip, de implementatie en de ontwikkeling van het jeugdrecht.

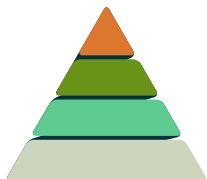
Rechtspraak wordt uitgesproken door een rechtbank. Die kunnen op verschillende niveaus opperen: van de lokale vrederechter naar het nationaal Grondwettelijk Hof naar het Internationaal Strafhof in Den Haag. Rechtspraak gaat steeds over een concrete rechtszaak. Het [arrest 58/2022 van het Grondwettelijk Hof](#) bijvoorbeeld, gaat over de verblijfsregeling van een kind. De halfzussen en halfbroers van het kind in kwestie hadden geen recht om gehoord te worden over de verblijfsregeling. Dit was een schending van het recht om gehoord te worden volgens het Grondwettelijk Hof. Hierbij houdt het Hof onder andere rekening met artikel 22bis tweede lid van de Grondwet.

“Elk kind heeft het recht zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan; met die mening wordt rekening gehouden in overeenstemming met zijn leeftijd en zijn onderscheidingsvermogen.”

Het arrest is een antwoord op een vraag tot interpretatie van het recht van een andere rechter, zodat deze laatste een correcte uitspraak kan doen. Het antwoord op de vraag is niet enkel bindend voor de rechter in de rechtszaak, maar ook voor de interpretatie van het recht in de toekomst.

Rechtsleer is het geheel van vrije en wetenschappelijke juridische teksten gewijd aan het recht door gezaghebbende auteurs. De wetgeving de rechtspraak niet duidelijk genoeg, worden zij verder toegelicht in de rechtsleer. Zo is er bv. het boek “*Children’s rights: A commentary on the Convention on the Rights of the Child and its Protocols*” van Vandenhole W. et al. In dit boek verduidelijken verschillende geleerden de betekenis van het Kinderrechtenverdrag en de protocollen.

Het soort bron wordt niet altijd expliciet vermeld. Als juristen het hebben over rechtsbronnen zonder de soort bron te benoemen, spreken ze over ‘juridische instrumenten’.

2. HET NIVEAU VAN DE BEVOEGDE AUTORITEIT VAN DE BRON

Rechtsbronnen worden opgesteld door een bevoegde autoriteit. Meestal zijn het de politieke machthebbers (de overheid) die de bevoegde autoriteit zijn.

Een bevoegde autoriteit kan zich op verschillende niveaus bevinden: **internationaal** (bv. Verenigde Naties), **regionaal** (bv. Europese Unie), **Belgisch** (zoals federaal, Vlaams of gemeentelijk).

Het is belangrijk om te weten wie de bevoegde autoriteit is van een rechtsregel om:

- te kunnen begrijpen welke verplichtingen een rechtsregel met zich meebrengt. Zo zal een rechtsbron vanop internationaal niveau, zoals de Verenigde Naties, voornamelijk verplichtingen voor staten opleggen en niet voor burgers.
- te weten wat je kan doen als je vindt dat de verplichting niet wordt gerealiseerd.
- te weten welke inhoud je kan verwachten. Zo zal een federale wet geen inhoud bevatten over de organisatie van het onderwijs, omdat de federale overheid hier niet voor bevoegd is. Dit vind je bijvoorbeeld wel terug in Vlaamse decreten en besluiten.

3. HET JURIDISCH GEVOLG

Rechtsbronnen kunnen **bindend of niet bindend zijn**.

Een rechtsbron die **bindend** is, moet worden nageleefd indien van toepassing. Als het recht niet wordt nageleefd, kan je dit juridisch afdwingen, bijvoorbeeld in de rechtbank.

Rechtsbronnen die **niet bindend** zijn, kunnen in principe niet juridisch afgedwongen worden maar zijn wel **gezaghebbend**.

Rechtspraak is bijvoorbeeld bindend voor de betrokken partijen, voor alle anderen enkel gezaghebbend. Ze kan door anderen dan de betrokken partijen als hulpbron gebruikt worden om de bindende rechtsbronnen te begrijpen. Hierop bestaan ook uitzonderingen. Zo zijn de prejudiciële, zoals het arrest 58/2022 dat we hierboven (p. 10) bespraken, bij het Grondwettelijk Hof wel een bindende interpretatie van het recht voor iedereen.

Juridisch gevolg wordt door juristen ook wel juridische waarde genoemd. Dit verwijst naar de juridische betekenis (bindend of gezaghebbend) en gevolgen (afdwingbaarheid of hulpbron voor interpretatie, implementatie en ontwikkeling van recht) van de rechtsbron.

4. DE INHOUD

Kinderrechten omvatten een brede inhoud. Ze gaan onder andere over je mening kunnen geven, beschermd worden tegen geweld, naar school kunnen gaan en sociale zekerheid.

De **inhoud van de rechtsbronnen kan sterk verschillen**. Soms zijn ze heel concreet, terwijl ze op andere momenten eerder algemeen zijn. Een voorbeeld is artikel 5 van het [Decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp](#). Dit artikel beschrijft vrij concreet hoe het belang van het kind vastgelegd wordt.

“Het belang van de minderjarige vormt de belangrijkste overweging bij het verlenen van jeugdhulp. Het belang van de minderjarige wordt vastgesteld in dialoog met de minderjarige zelf. Aan de mening van de minderjarige wordt passend gevolg gegeven, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit. Bij de vaststelling van het belang van de minderjarige is tevens respect vereist voor de mening en voor de verantwoordelijkheden van de ouders.”

Artikel 3 [Kinderrechtenverdrag](#) aan de andere kant, beschrijft op een algemene en vrij abstracte manier wat het belang van het kind is.

“1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuur maatregelen.

3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.”

Wanneer is een rechtsregel een kinderrechtenregel?

Niet elke rechtsregel die impact heeft op het leven van kinderen is een kinderrecht (Reynaert et al, 2011). Kinderrechten zijn een beperktere categorie van rechten.

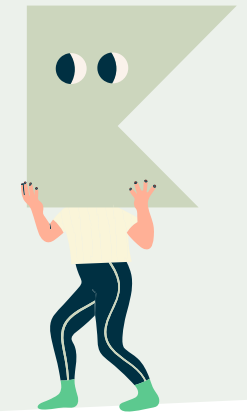
Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen

- alle rechtsregels die een impact hebben op kinderen (= *child law*)
- de juridische betekenis van kinderrechten (= *children's rights law*)
- en kinderrechten in de brede zin (juridische en maatschappelijke betekenis) (= *children's rights*)

Kinderrechten wijst op **de fundamentele mensenrechten van kinderen**. Dit is **zowel de juridische betekenis** van de fundamentele mensenrechten (= *children's rights law*) **als de maatschappelijke betekenis** (= *children's rights*). Kinderrechten zijn namelijk breder dan rechtsregels. Kinderrechten kunnen in die zin gebruikt worden als een kader om bijvoorbeeld maatschappelijke situaties of rechtsregels die impact hebben op het leven van kinderen (= *child law*) te beoordelen (Vandenhole et al, 2015, p. 27).

De inhoud van de rechtsbron speelt een rol om te weten of het al dan niet over een kinderrecht gaat. Om te weten of het om een kinderrechtenregel is, zijn er volgende handvaten:

- Behandelt de rechtsregel een onderwerp of thema dat ook opgenomen is in het Kinderrechtenverdrag? Of heeft de rechtsregel impact op het leven van kinderen?
 - De rechtsregel bevat waardevolle informatie over kinderrechten.
- Kent de rechtsregel rechten toe aan kinderen of hun zorgverleners?
 - Het gaat meestal over een kinderrecht.

Ter verduidelijking:

Voorbeeld 1

Er zijn verschillende rechtsregels over afstamming. In [artikel 326 van het oud Burgerlijk Wetboek](#) is opgenomen dat een kind vermoed wordt verwerkt te zijn tussen de 300e en 180e dag voor de geboorte.

“Het kind wordt, behoudens tegenbewijs, vermoed te zijn verwerkt in het tijdvak van de 300e tot en met de 180e dag voor de geboortedag en op het tijdstip dat voor hem het gunstigst is, gelet op het onderwerp van de vordering dat het heeft ingesteld of van het verweermiddel dat het heeft voorgedragen.”

- Dit onderwerp is opgenomen in het Kinderrechtenverdrag (zie preambule). Deze rechtsregel heeft impact op het leven van kinderen, omdat het bepaalt wanneer een kind verwerkt is volgens het recht. Ze zal het vermoeden van verwekking gebruikt worden om het vermoeden van vaderschap of meemoederschap te bevestigen.
- Het is echter geen kinderrecht, aangezien het over een formele vaststelling van verwekking gaat. Het richt zich niet op het kind als rechtspersoon die rechten kan opeisen en afdwingen. Het heeft als doel een administratieve vaststelling van de verwekking vast te leggen, niet om kinderen rechten toe te kennen.

Conclusie: Het is geen kinderrecht (children’s right law) maar wel een recht met impact op het leven van kinderen (child law). De rechtsregel kan wel bekeken worden vanuit een kinderrechtenperspectief. Meer [hierover vind je verder in de handleiding](#).

Voorbeeld 2

Een voorbeeld van een andere rechtsregel in het Belgisch recht is artikel 22bis van de Grondwet. In dit artikel wordt opgenomen dat het belang van het kind de eerste overweging is bij elke beslissing die het kind aangaat.

- Dit onderwerp is ook opgenomen in het Kinderrechtenverdrag (artikel 3 Kinderrechtenverdrag).
- Het kent rechten toe aan het kind, namelijk om hun belangen als eerste overweging op te nemen.

Conclusie: Het is een kinderrecht, maar in een andere rechtsbron dan het Kinderrechtenverdrag.

Waar vind je de rechtsbronnen terug?

Heb je een concrete juridische vraag? Op basis van verschillende rechtsbronnen (wetgeving, rechtspraak, rechtsleer) kan je op zoek gaan naar een antwoord. Hier vind je een overzicht van de rechtsbronnen. De bronnen zijn onderverdeeld op basis van het niveau van de bevoegde autoriteit.

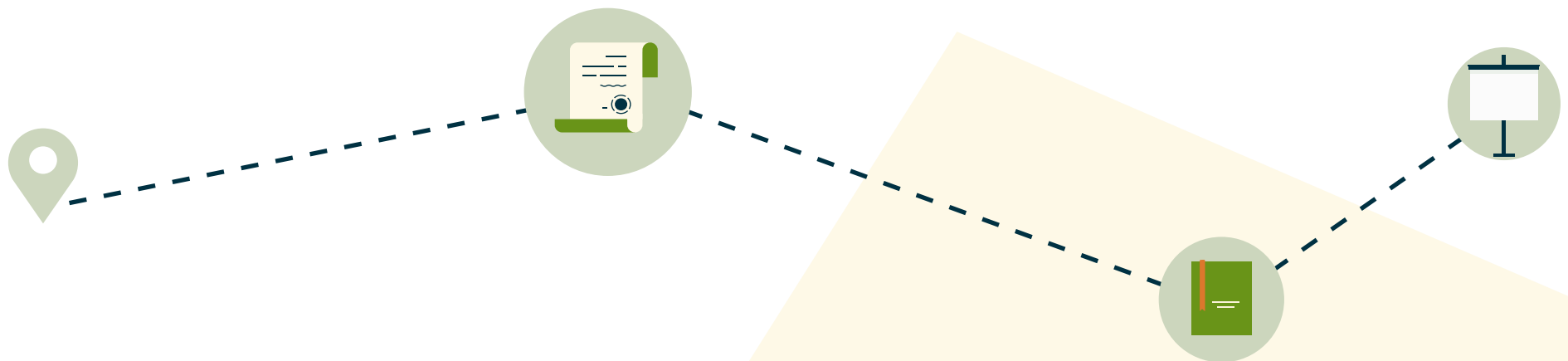
Er wordt een onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire rechtsbronnen.

In **primaire rechtsbronnen** vind je de tekst van de rechtsbron zelf terug (bv. een wet, een arrest, een besluit ...).

Secundaire rechtsbronnen zijn bronnen die een bespreking bevatten van wat je in de primaire bron terugvindt (bv. een handboek of een wetenschappelijk artikel)

Er zijn vaak verschillende interpretaties mogelijk van primaire bronnen. Secundaire bronnen kunnen je helpen om primaire bronnen beter te begrijpen. Zoek dus bij jouw antwoord naar een juridische vraag zowel primaire als secundaire bronnen op.

Dit deel van de handleiding brengt je op weg tot het vinden van primaire rechtsbronnen met betrekking tot kinderrechten, met soms een verwijzing naar secundaire rechtsbronnen. Je vindt enkel bronnen terug die interessant zijn voor kinderrechten.

België

De formele rechtsbronnen zijn niet enkel de wetten. De formele bronnen van het Belgisch recht zijn:

De wet

Een regel die door een bevoegde overheid is vastgelegd en waaraan iedereen zich moet houden. De Grondwet is de belangrijkste norm van een staat, en bevat de fundamentele beginselen volgens welke de staat bestuurd moet worden.

De rechtspraak

Het geheel van beslissingen waarbij rechtsgeschillen worden beslecht.

Het gewoonterecht

Gevestigde gebruiken die als bindende rechtsregels worden beschouwd.

De rechtsleer

Het geheel van vrije en wetenschappelijke juridische geschriften gewijd aan het recht door gezaghebbende auteurs. Zowel de wetgeving als de rechtspraak zijn namelijk niet duidelijk genoeg.

De algemene rechtsbeginselen

Ongeschreven gedragsregels die rechtsregels zijn, omdat zij op een bepaald ogenblik wezenlijk geacht worden voor de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan het vermoeden van onschuld.

Juridisch gevolg

De wetgeving, het gewoonterecht en de algemene rechtsbeginselen zijn bindende rechtsbronnen. Dat wilt zeggen dat ze hoe dan ook moeten worden nageleefd indien van toepassing. Voor de betrokken partijen is rechtspraak bindend. Rechtspraak voor de anderen dan de betrokken partijen en rechtsleer zijn gezaghebbende rechtsbronnen. Zij moeten enkel als hulpbron gebruikt worden om de bindende rechtsnormen te begrijpen.

In België is er een **hiërarchie van de wetgevende normen**:

1. De grondwet en de internationale normen
2. De wetgevende akten: wetten (federale Parlement neemt aan), decreten (Vlaamse Parlement neemt aan) en ordonnanties (Brussels Parlement neemt aan)
3. De uitvoeringsbesluiten
4. De provinciale verordeningen
5. De gemeentelijke verordeningen

De hiërarchie bepaalt welke wetgevende normen inhoudelijk bepalend zijn voor andere. De inhoud van de uitvoeringsbesluiten moet bijvoorbeeld in overeenstemming zijn met de wetgevende akten.

RECHTSBRONNEN

FEDERAAL

Federaal parlement:

- [Grondwet](#)
- Wetten: primaire bron is het [Staatsblad](#). Zie databanken hieronder voor verschillende overzichtsbronnen.

Federale regering:

- [Beleidsdocumenten](#)

Grondwettelijk Hof:

- [Rechtspraak](#)

Hof van Cassatie:

- [Rechtspraak](#)

Raad van State:

- [Databank regelgeving](#)
- [Rechtspraak](#)

VLAANDEREN

Vlaams parlement:

- [Vorbereidende werken voor decreten](#)
- [Decreten](#)
- JoKER: Het kind- en jongereneffectrapport, of kortweg het JoKER, peilt naar de effecten van nieuwe regelgeving op kinderen en jongeren. Elke keer dat een minister bij het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet indient dat rechtstreeks raakt aan het belang van personen jonger dan 25 jaar, moet dat ontwerp vergezeld zijn van een JoKER.
 - Je kan de [beslissingen van de Vlaamse Regering](#) opvolgen, inclusief de JoKER adviezen die gevraagd werden voor decreten.
 - De JoKER is op zich geen rechtsbron, maar een interessante manier om snel te screenen welke decreten impact hebben op het leven van kinderen en waarom.

Vlaamse regering:

- [Besluiten van de Vlaamse regering](#)
- [ministeriële besluiten](#)
- [Beleidsdocumenten](#)

BRUSSEL

Vlaamse Gemeenschapscommissie:

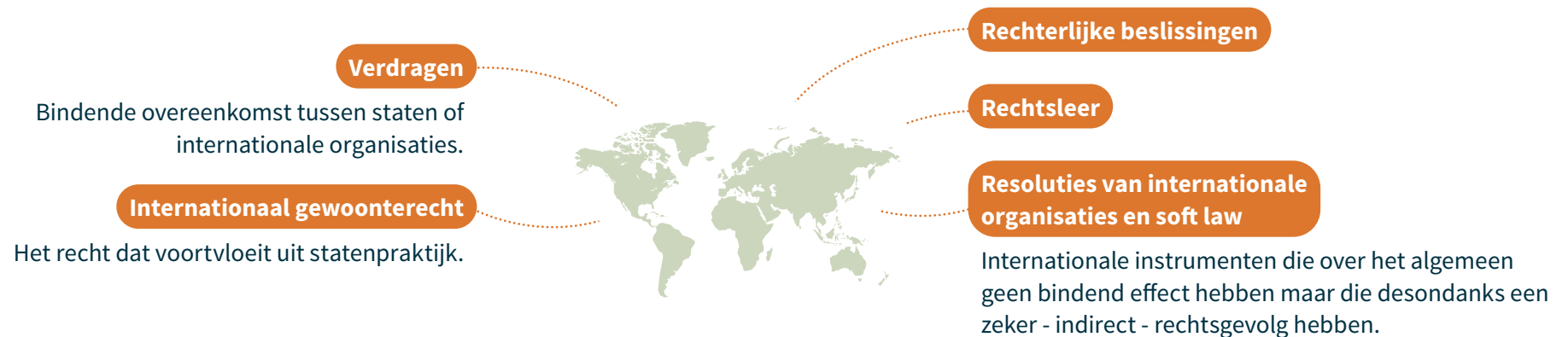
- [Ordonnanties/verordeningen](#)

DATABANKEN

- [Belgiëlex](#): databank van wetgeving en rechtspraak
- [Juridat](#): databank rechtspraak en portaalsite rechterlijke macht
- [Edulex](#): databank onderwijswetgeving
- [Jura](#): databank rechtsleer
- [Jurisquare](#): databank rechtsleer
- [Stradalex](#): databank rechtsleer
- [Vlaamse Codex](#): verzameling regelgeving Vlaanderen
- Verschillende wetboeken.

Internationaal en regionaal

Zowel de internationale (bv. Verenigde Naties) als de regionale (bv. Raad van Europa) rechtsbronnen worden **bronnen van het internationaal recht** genoemd. Enkele andere voorbeelden van internationale en regionale organisaties zijn de Verenigde Naties en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. Op de bronnen van de Europese Unie, ook een regionale instelling, gaan we later dieper in. De formele rechtsbronnen zijn: Europa. Op de bronnen van de Europese Unie, ook een regionale instelling, gaan we later dieper in.

Juridisch gevolg

Verdragen, het internationaal gewoonterecht en de algemene beginselen van het internationaal recht zijn bindend. Ze leggen dus verplichtingen op die moeten worden nageleefd. Een verdrag is vrijwillig: staten kiezen of ze lid worden of niet. De andere bronnen zijn niet bindend, maar wel van politieke waarde. Ze bieden ook een kader voor verdere juridische ontwikkeling.

ENKELE VOORBEELDEN VAN SOFT LAW

- **Algemeen commentaar:** Comités van de Verenigde Naties (*Treaty Bodies*), waaronder het Comité voor de Rechten van het Kind (Kinderrechtencomité), publiceren algemene commentaren met hun interpretatie van de inhoud van de mensenrechtenbepalingen. Een volledig [overzicht van alle algemene commentaren van het Comité voor de Rechten van het Kind](#) kan je online raadplegen.
- **Rapporten:** rapporten zijn gezaghebbende bronnen van informatie die uitgevaardigd worden door een verscheidenheid aan instellingen van de Verenigde Naties, zoals bijvoorbeeld de Speciale Rapporteurs. Er bestaat bijvoorbeeld een [Speciale Rapporteur die onderzoek voert naar de verkoop en seksuele exploitatie van kinderen](#) en hierover rapporteert aan de [Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties](#).
- **Slotbeschouwingen:** De Comités van de Verenigde Naties kijken toe op de implementatie van een verdrag. Dit doen ze onder andere door de staten die lid zijn van het verdrag periodieke rapporten te laten opstellen. De comités gaan in dialoog met de betrokken staten en nemen vervolgens slotbeschouwingen aan. Dit zijn aanbevelingen waarin staten concreet en praktisch advies krijgen over hoe ze de implementatie van mensenrechten binnen hun nationale rechtssysteem kunnen bevorderen.
- Zo neemt het Verenigde Naties Kinderrechtencomité slotbeschouwingen aan met betrekking tot de implementatie van het Kinderrechtenverdrag in een verdragsstaat. Deze slotbeschouwingen dienen als leidraad voor de staat tot de volgende rapportage, waar het Kinderrechtencomité de ondernomen stappen op basis van de slotbeschouwingen evalueert. In België werkt de [Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind](#) (NCRK) het periodieke rapport uit. Naast dit officiële rapport brengen organisaties vaak ook een onofficieel schaduwrapport of alternatief rapport uit. Dit wordt ook bekeken door het Kinderrechtencomité. In België brengen onder andere de [Kinderrechtencoalitie](#) en [La Code](#) alternatieve rapporten uit.

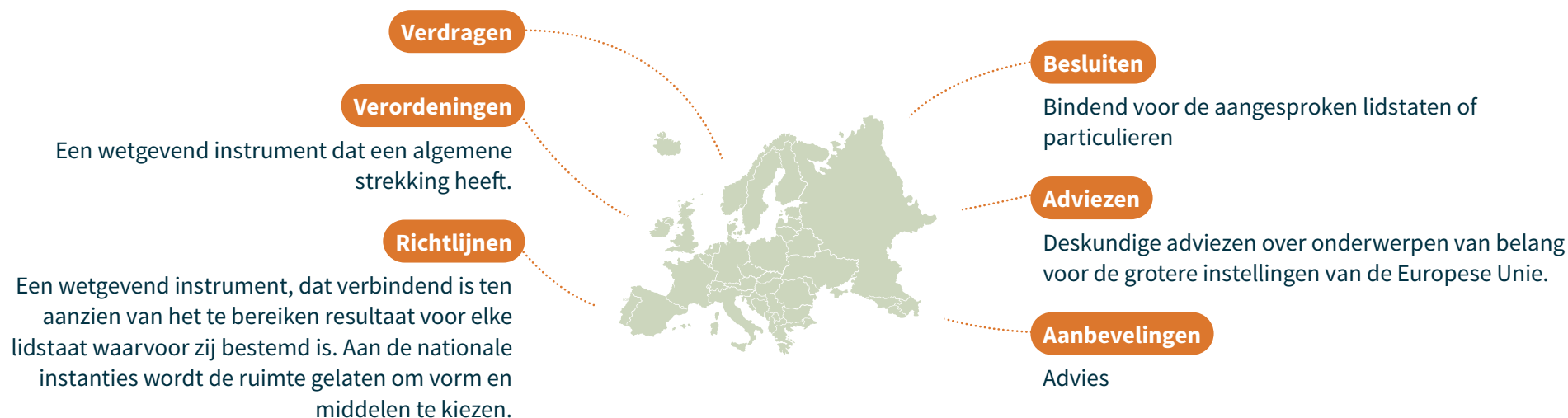
Juridisch gevolg

Algemene commentaren zijn een gezaghebbende interpretatie van het verdrag. De lidstaten van een verdrag zijn in principe automatisch gebonden aan de interpretatie in de aanbevelingen. Ook rapporten zijn gezaghebbend. De slotbeschouwingen hebben enkel impact op de betrokken staat. Het zijn geen juridisch bindende uitspraken. Ze hebben wel een belangrijke gezaghebbende waarde. De inhoud van de rapporten kan voor het Kinderrechtencomité soms ook aanleiding zijn om bijvoorbeeld algemene commentaren uit te werken.

De Europese Unie als supranationale instelling

De Europese Unie is een supranationale instelling. De lidstaten van de Europese Unie hebben elk de soevereiniteit (lees: hoogste gezag) om bindende beslissingen te nemen. Bij een supranationale instelling **staan ze een deel van die soevereiniteit af aan die supranationale instelling**. De Europese Unie kan wat die bevoegdheden betreft, beslissingen nemen waaraan de lidstaten zich moeten houden. Individuele lidstaten kunnen het besluit hierover niet tegenhouden.

Ook de rechtsbronnen van de Europese Unie zijn daardoor anders dan de andere internationale en regionale organisaties. Zo zijn verordeningen bindend en rechtstreeks toepasselijk. Hierover bestaat er dus geen twijfel over de afdwingbaarheid of directe werking, zoals soms wel het gevoel is bij andere internationale instrumenten ([zie verder bij Kinderrechtenverdrag](#)).

Juridisch gevolg

Een verordening is bindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Een richtlijn is bindend ten aanzien van het te bereiken resultaat en voor de lidstaten waarvoor bestemd. Een besluit is een wetgevend instrument dat bindend is in al zijn onderdelen voor degene(n) tot wie het is gericht. Adviezen en aanbevelingen zijn niet bindend.

Rechtsbronnen REGIONAAL

EUROPESE UNIE

Europese Unie:

- [Verdragen, charters.](#)

Europese Commissie:

- [Verordeningen, beslissingen en mededelingen](#)

Raad van de Europese Unie:

- [Verordeningen, richtlijnen, resoluties, beslissingen, aanbevelingen en richtlijnen.](#)

European Economic and Social Committee

- [Adviezen](#)

Hof van Justitie:

- [Rechtspraak](#)

DATABANKEN

- [Eurlex](#): juridische databank Europese Unie

RAAD VAN EUROPA

Europees Hof voor de Rechten van de Mens:

- [Rechtspraak](#)

Council of Europe:

- [Verdragen](#)

Committee of Ministers:

- [Resoluties, aanbevelingen, richtlijnen, belangrijke beleidsdocumenten.](#)

Parliamentary Assembly:

- [Resoluties, aanbevelingen en adviezen](#)

Congress of local and regional authorities:

- [Resoluties en aanbevelingen](#)

Commissioner for human rights:

- [Position papers](#)

Rechtsbronnen INTERNATIONAAL

VERENIGDE NATIES

Algemene vergadering:

- [Verklaringen, resoluties en rapporten.](#)

Economische en Sociale Raad:

- [Richtlijnen](#)

Special rapporteurs: overzicht van de verschillende lopende procedures:

- Rapporten die specifiek gaan over kinderen, zoals de 'Special Rapporteur on the sale and sexual exploitation of children'.

International Labour Organisation (ILO):

- [Instrumenten, verklaringen en aanbevelingen](#)

UNHCR (Vluchtelingenagentschap Verenigde Naties)

- [Richtlijnen](#)

UNESCO

- [Verdragen en aanbevelingen](#)

COMITÉ VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND:

- Algemene commentaren, reporting guidelines, initiële en periodieke rapporten van België, alternatieve rapporten van België, lists of issues and written replies over België en slotbeschouwingen over België.

Hague Conference on Private International Law

- [Verdragen](#)

ANDERE INTERNATIONALE ORGANISATIES

Internationaal Strafhof (ICC)

- [Rechtspraak](#)

Andere regio's: verdragen, charters en verklaringen

- Amerika: Inter-American Commission on Human Rights ([IACHR](#))
- Afrika: African Commission on Human and Peoples' Rights ([ACHPR](#))
- Azië: Association of Southeast Asian Nations ([ASEAN](#))

DATABANKEN

- [Official Document System](#): databank van de Verenigde Naties documenten:
- [UN Treaties](#): databank met alle Verenigde Naties verdragen:
 - Belangrijk: [Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind](#)

Waar vind je kinderrechten terug?

Het Kinderrechtenverdrag

Het Kinderrechtenverdrag is de belangrijkste en meest gekende bron van kinderrechten. België heeft, net zoals veel andere staten, het Kinderrechtenverdrag bekrachtigd. Ze hebben hiermee besloten om zich, als staat, te houden aan de regels die het Kinderrechtenverdrag voorschrijft.

EEN INTERNATIONAAL JURIDISCH BINDEND VERDRAG

Het Kinderrechtenverdrag is internationaal juridisch bindend en schrijft verschillende verplichtingen voor. In eerste instantie zijn de gevolgen van het Kinderrechtenverdrag **vooral een internationale verplichting**. Artikel 4 van het Kinderrechtenverdrag zegt dat de lidstaten de rechten opgenomen in het verdrag moeten verwezenlijken:

“De Staten die partij zijn, nemen alle nodige wettelijke, bestuurlijke en andere maatregelen om de in dit Verdrag erkende rechten te verwezenlijken. Ten aanzien van economische, sociale en culturele rechten nemen de Staten die partij zijn deze maatregelen in de ruimste mate waarin de hun ter beschikking staande middelen dit toelaten en, indien nodig, in het kader van internationale samenwerking.”

Het Kinderrechtencomité werkte [Algemene Commentaar nr. 5](#) uit waarin ze verduidelijken hoe staten verplichtingen uit het Kinderrechtenverdrag kunnen verwezenlijken. Het Kinderrechtencomité geeft een overzicht van mogelijke maatregelen die genomen kunnen worden, zowel wettelijke, administratieve als andere maatregelen. Dit vraagt de betrokkenheid van verschillende overheidsdiensten (Vandenhole, 2008). Staten die lid zijn van het Kinderrechtenverdrag hebben de verplichting om de rechten opgenomen in het verdrag te respecteren, beschermen en waarborgen.

DE VERPLICHTING OM RECHTEN ...

... te **respecteren** betekent dat staten 'zelf geen schendingen mogen plegen en mensen niet mogen belemmeren in de uitoefening van hun mensenrechten' (Bronkhorst en Nazarski, 2018, pp. 81-82). Staten moeten zich bijvoorbeeld algemeen gesproken onthouden van censuur om het recht op vrije meningsuiting te respecteren.

... te **beschermen** betekent dat staten acties moeten nemen om individuen te beschermen tegen een schending van hun rechten. Bijvoorbeeld regels over het straffen van huiselijk geweld beschermen kinderen hun recht op bescherming tegen geweld.

... te **waarborgen** houdt in dat staten de nodige juridische, administratieve, politieke en andere maatregelen moeten nemen om een omgeving te voorzien waarin mensenrechten gerealiseerd kunnen worden. Staten moeten zich bijvoorbeeld voorzien in regelgeving voor een voldoende juridisch systeem.

Staten hebben een ruime vrijheid over hoe ze voldoen aan hun verplichtingen.

HET KINDERRECHTENCOMITÉ KIJKT TOE

De internationale rechtsorde ziet toe op de effectieve uitvoering van het verdrag. Bij het Kinderrechtenverdrag kijkt het Kinderrechtencomité toe of de staten hun verplichtingen nakomen, dat staat zo geschreven in artikel 42 van het Kinderrechtenverdrag:

“De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe de beginselen en de bepalingen van dit Verdrag op passende en doeltreffende wijze algemeen bekend te maken, zowel aan volwassenen als aan kinderen.”

Het Kinderrechtencomité bestaat uit 18 leden, die allemaal kinderrechtenexpert zijn, inclusief de Belg [Benoît Van Keirsbilck](#) van Defense Children International Belgique. Het Kinderrechtencomité schrijft de slotbeschouwingen en de algemene commentaren.

HET KINDERRECHTENVERDRAG IN HET BELGISCH RECHT

In België is het Kinderrechtenverdrag **deel van het Belgisch recht**. Er moeten dus geen nationale wetten opgesteld worden die de individuele bepalingen van het Kinderrechtenverdrag nog eens apart opnemen. Dit soort doorwerking is eigen aan het monistisch rechtssysteem dat we in België hebben. Een Belgische rechter kan hierdoor de nationale wetten en regelingen rechtstreeks toetsen aan het Kinderrechtenverdrag. In dualistische landen, zoals Duitsland of het Verenigd Koninkrijk, zal de rechter dit toetsen aan de nationale wet die het Kinderrechtenverdrag omzet in hun land.

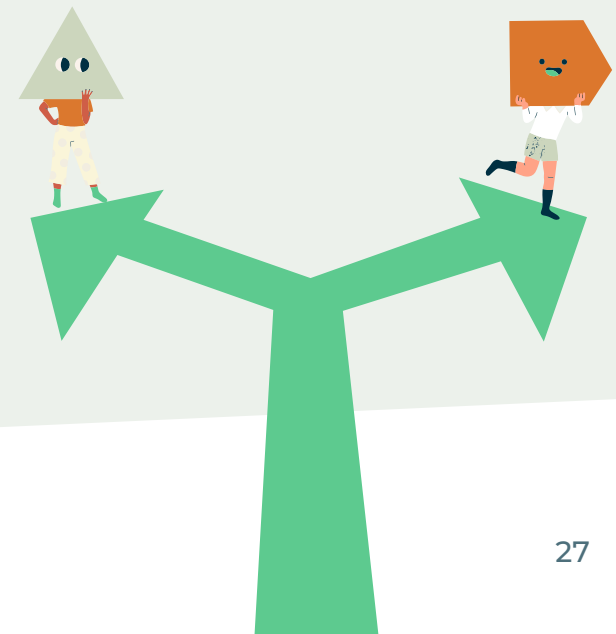
RECHTSTREEKSE OF DIRECTE WERKING

De doorwerking van het Kinderrechtenverdrag in het Belgisch recht wil niet automatisch zeggen dat de burger die rechten kan inroepen voor een rechtbank. Dit is een kwestie van de rechtstreekse of directe werking.

Een verdragsbepaling heeft rechtstreeks werking als

- ze voldoende duidelijk is,
- volledig is
- en de gevolgen duidelijk zijn om het zo toe te passen.

Wanneer een verdragsbepaling directe werking heeft, kan een burger ze rechtstreeks inroepen voor de rechtbank zonder dat er eerst nog verdere implementatie van die verdragsbepaling moet zijn van de overheid. Implementatie is het omzetten van de verdragsbepaling in het Belgische recht zodat ze toegepast kan worden.

DE RECHTBANK BEPAALT

Wanneer een vraag over de rechtstreekse werking zich voordoet in een rechtbank, **bepaalt iedere rechtbank zelf of een bepaling al dan niet rechtstreekse werking heeft**. Dit betekent dat bijvoorbeeld de rechtbank van Eerste Aanleg in Antwerpen kan oordelen dat dit wel het geval is, terwijl dezelfde rechtbank in Brussel het tegenovergestelde kan beslissen over dezelfde verdragsbepaling. Dit heeft ook te maken met het feit dat rechtspraak gezaghebbend is en niet bindend iedere rechtbank bepaalt dus voor zichzelf. Ook de hoogste rechtbanken in België namen al verschillende posities in over de directe werking van verschillende bepalingen van het Kinderrechtenverdrag.

Om te kunnen bepalen of een verdragsbepaling rechtstreekse werking heeft, moet er verdragsbepaling per verdragsbepaling gekeken worden of het recht uit het Kinderrechtenverdrag zo uitgewerkt is dat het burgers rechten verleent of verplichtingen oplegt. Dit moet kunnen zonder dat de overheid nog moet tussenkomen. Dit hangt af van enkele criteria:

- Objectief criterium: de aard, het voorwerp, de volledigheid en de formulering van de verdragsbepaling
- Subjectief criterium: de bedoeling van de opstellers van het verdrag over de verdragsbepaling

De rechtstreekse werking is een vraag waar juristen het niet helemaal over eens zijn.

De meeste bepalingen hebben geen directe werking. Wanneer er geen directe werking is, heeft de overheid beleidsvrijheid. Ze bepalen zelf hoe ze de verdragsbepaling implementeren.

De rechter kan zich dan, wegens de scheiding der machten, niet in de plaats stellen van de overheid. De verdragsbepaling kan niet rechtstreeks voor de rechter afgedwongen worden. De rechter kan zich niet uitspreken over de maatregelen die genomen zouden moeten worden om te voldoen aan de rechten van de burger. De rechter kan enkel zeggen dat de overheid iets (meer) moet doen, maar niet wat die moet doen. Verdere implementatie van de verdragsbepaling door de overheid is dan nodig.

Er zijn verschillende manieren waarop een verdragsbepaling **zonder directe werking toch ingeroepen kan worden in een rechtbank**. Zo kan een bepaling uit het verdrag die geen directe werking heeft, door België verder omgezet worden in nationaal recht. Dan hebben ze ook rechtstreekse gevolgen voor de Belgische burgers.

- Vb. [Artikel 1004/1 van het Gerechtelijk Wetboek](#) voorziet het recht voor kinderen om gehoord te worden tijdens de juridische procedure bij de scheiding van hun ouders. Dit is een gedeeltelijke omzetting van art. 12 Kinderrechtenverdrag dat voorschrijft dat bij belangrijke beslissingen die over het kind gaan, kinderen gehoord moeten worden.

Een grote meerwaarde van de omzetting naar nationaal recht is hoe dan ook dat over deze rechten geen discussie meer moet bestaan over de directe werking. Deze rechten kunnen rechtstreeks ingeroepen worden voor de rechtbank door een burger. Het zijn rechten die afgedwongen kunnen worden.

Kinderrechten in andere rechtsbronnen

Kinderrechten zijn ook opgenomen in andere rechtsbronnen dan het Kinderrechtenverdrag. Er zijn verschillende rechtsbronnen op internationaal en regionaal niveau over kinderrechten, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens het Europees Sociaal Handvest en het Handvest van de grondrechten in de Europese Unie, zeker artikel 24:

“Rechten van het kind

1. Kinderen hebben recht op de bescherming en de zorg die nodig zijn voor hun welzijn. Zij mogen vrijelijk hun mening uiten. Aan hun mening in aangelegenheden die hen betreffen wordt passend belang gehecht in overeenstemming met hun leeftijd en rijpheid.
2. Bij alle handelingen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden verricht door overheidsinstanties of particuliere instellingen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
3. Ieder kind heeft er recht op regelmatig persoonlijke betrekkingen en rechtstreekse contacten met zijn beide ouders te onderhouden, tenzij dit tegen zijn belangen indruist. ”

Ook in het Belgisch recht zijn er rechtsbronnen die kinderrechten bevatten, zoals de Grondwet, bijvoorbeeld artikel 22bis.

“Elk kind heeft recht op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit. Elk kind heeft het recht zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan; met die mening wordt rekening gehouden in overeenstemming met zijn leeftijd en zijn onderscheidingsvermogen. Elk kind heeft recht op maatregelen en diensten die zijn ontwikkeling bevorderen. Het belang van het kind is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat. De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen deze rechten van het kind. ”

Dit zijn niet allemaal louter omzettingen van het Kinderrechtenverdrag. **Sommige bepalingen gaan verder dan het Kinderrechtenverdrag**, of behandelen onderwerpen die niet opgenomen zijn in het Kinderrechtenverdrag. Zo stelt artikel 23 van de [Grondwet](#) het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu:

“4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu;”

Dit gaat verder dan de verwijzingen naar een gezond leefmilieu die zijn opgenomen in het Kinderrechtenverdrag (artikel 24 en artikel 29).

Artikel 24 (het recht op gezondheid en gezondheidszorg):

“De Staten die partij zijn, streven de volledige verwezenlijking van dit recht na en nemen passende maatregelen, met name: (c) om ziekte, ondervoeding en slechte voeding te bestrijden, mede binnen het kader van de eerste-lijnsgezondheidszorg, door onder andere het toepassen van gemakkelijk beschikbare technologie en door het voorzien in voedsel met voldoende voedingswaarde en zuiver drinkwater, de gevaren en risico's van milieuverontreiniging in aanmerking nemend;”

Artikel 29 (doel van het onderwijs):

“1. De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient gericht te zijn op: (e) het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.”

De Grondwet biedt dus een algemene bescherming van een gezond leefmilieu, terwijl het Kinderrechtenverdrag enkel bescherming biedt voor het onderwijs over eerbied voor het leefmilieu en voor voedselvoorziening waarbij rekening gehouden wordt met milieuverontreiniging.

KINDERRECHTEN ZIJN OOK MENSENRECHTEN

Zoals je merkt zijn niet alle andere rechtsbronnen expliciete kinderrechtenbronnen, maar eerder mensenrechtenbronnen. Kinderen zijn ook mensen. De rechtsregels die gelden voor alle mensen, gelden dus ook voor hen.

In het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zijn bijvoorbeeld geen letterlijke kinderrechtenartikelen opgenomen. Toch zijn de algemene mensenrechtenartikelen ook van toepassing op en relevant voor kinderen. Dit komt duidelijk naar voor in de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (recht op eerbiediging van het privéleven) werd in de rechtszaak [Godelli versus Italië](#) bijvoorbeeld zo geïnterpreteerd dat er een schending is van het artikel wanneer er geen mogelijkheid is voor een kind om informatie in te winnen over de identiteit van de moeder. In artikel 7 van het Kinderrechtenverdrag staat ook opgenomen dat een kind, voor zover mogelijk, het recht heeft: “zijn of haar ouders te kennen.”

Als een specifieke kinderrechtsregel meer bescherming biedt dan een algemene mensenrechtenregel, heeft de kinderrechtsregel voorrang. Dit is onder andere opgenomen in artikel 41 van het Kinderrechtenverdrag:

“Geen enkele bepaling van dit Verdrag tast bepalingen aan die meer bijdragen tot de verwezenlijking van de rechten van het kind en die zijn vervat in:
a) het recht van een Staat die partij is; of
b) het in die Staat geldende internationale recht.”

WIE MAAKT DE KINDERRECHTEN?

De rechtsbronnen die kinderrechten bevatten, worden **meestal opgesteld door de Verenigde Naties, de Raad van Europa en de Europese Unie**. Deze instrumenten hebben niet allemaal dezelfde juridische gevolgen. Dit hangt af van hun vorm. De mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens) en een stuk van de regelgeving van de Europese Unie zijn juridisch bindend. Het is dus verplicht om deze na te leven als ze van toepassing zijn. Andere instrumenten geven eerder richting dan dat ze verplichtingen opleggen.

Tussen de internationale instrumenten onderling en de nationale en de internationale juridische instrumenten bestaat een **constante wisselwerking**. Zo wordt het Kinderrechtenverdrag vaak als bron gebruikt door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in hun rechtspraak. Dit is een bindende interpretatie van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Er wordt aanvaard dat de rechten opgenomen in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens directe werking hebben.

Kijken vanuit een kinderrechtenperspectief

Rechtsregels, en zeker diegene die geen kinderrechten zijn, kunnen we bekijken vanuit een kinderrechtenperspectief. Je zet **een kinderrechtenbril** op om een rechtsregel te beoordelen. Het motiveren en toepassen van een kinderrechtenperspectief **draagt bij aan het versterken van de positie en de rechten van kinderen**, omdat het kinderen in staat stelt hun rechten uit te oefenen. Je gaat de rechtsregels beoordelen vanuit kinderrechten.

In België kunnen kinderen bijvoorbeeld geen contract sluiten om een huis te kopen. Wanneer een kind toch een huis koopt, kan dit nietig verklaard worden. Dit betekent dat de betrokkenen alles zo moeten herstellen alsof er geen overeenkomst is geweest. Deze rechtsregel heeft impact op het leven van kinderen (ze kunnen geen huis kopen), maar houdt op zich geen kinderrecht in (een kind heeft geen recht op het kopen van een huis).

Toch kunnen we naar deze rechtsregel kijken vanuit een kinderrechtenperspectief: kinderen zijn vanuit een kinderrechtenperspectief actor van hun eigen rechten. Ze kunnen hun rechten opeisen en afdwingen. Waarom zouden ze dan geen contracten mogen sluiten? Wat is het nut van deze rechtsregel? Is dit in het belang van het kind? En op basis van welke argumenten dan? Wat zegt ons dat van ons kindbeeld? Nadenken over deze vragen, is nadenken vanuit een kinderrechtenperspectief.

**JURIDISCHE
BETEKENIS**

BELEID

**WETTEN &
REGELGEVING**

HOUDINGEN

WAARDEN

GEDRAG

OVERTUIGINGEN

**MAATSCHAPPELIJKE
BETEKENIS**

CULTUUR

Bronnen

Belser E. M. et al (eds.) (2009). Sourcebook on International Children's Rights. Zwitserland, Stämpfli Publishers.

Bronkhorst D. en Nazarski E. (2018). Mensenrechten. Amsterdam, AUP.

Buck T. (ed.) (2011). International child law (ed. 2). Oxon, Routledge.

CEDER (2018, maart). Het kind. Christen-Democratische Reflecties.

Cliquet A. en De Moor N. (2012). Leidraad Internationaal Publiekrecht. Gent, Academia Press.

D'Espallier et al (2014). De doorwerking van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Antwerpen, Intersentia.

Dujardin J. et al (2012). Basisbegrippen publiekrecht. Brugge, die Keure.

Fortin J. (2012). Children's Rights and the Developing Law (ed. 3). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139168625>.

Lambrecht S. (2011). De meerwaarde van een grondwettelijke catalogus van grondrechten in een gelaagd systeem van grondrechtenbescherming. Jura Falc. 2011-12 nr. 2, 227-277.

Liefaard T. en Sloth-Nielsen J. (eds.) (2017). The United Nations Convention on the Rights of the Child: taking stock after 25 years and looking ahead. Leiden, Brill.

Nowak M. (ed.) (2012). All Human Rights for All: Vienna Manual on Human Rights. Intersentia.

Reynaert D. (2011). Kinderrechten: springplank of struikelblok?: naar een kritische benadering van kinderrechten. Antwerpen, Intersentia.

Tilleman B. en Demarsin B. (2012). Algemene inleiding tot het recht. Leuven, Acco.

Vande Lanotte et al (2021). België voor beginners: wegwijs in het Belgisch labrynt. Brugge, Die Keure.

Vandehole W. (ed.) (2007). Kinderrechten als mensenrechten: een multidisciplinaire verkenning. Antwerpen, Intersentia.

Vandenhole W. (ed.) (2008). Kinderrechten in België. Antwerpen, Intersentia.

Vandenhole W. et al (eds.) (2015). Routledge International Handbook of Children's Rights Studies. Verenigd Koninkrijk, Routledge.

Vandenhole W. et al (2019). Children's rights: A commentary on the Convention on the Rights of the Child and its Protocols. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.

Vanheule D. (2019). Hoe vind ik recht? Antwerpen, Maklu.

Verhellen, E. (2000). Verdrag inzake de rechten van het kind: Achtergronden, motieven, strategieën, hoofdlijnen. Antwerpen, Garant.

RECHTSBRONNEN

Oud Burgerlijk wetboek, 3 september 1807. Meer informatie waarom we spreken over het oud BW vind je op [de website van Justitie](#).

Europees verdrag voor de rechten van de mens, 4 november 1950.

Gerechtigd wetboek deel IV: burgerlijke rechtspleging, 31 oktober 1967.

Verdrag inzake de rechten van het kind, 20 november 1989.

De gecoördineerde grondwet, 17 februari 1994.

Europees sociaal handvest (herzien), 3 mei 1996.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, 18 december 2000.